מתוך שלא הותרתה לו אלא על ידי קמוץ זכור הוא אמר ליה אביי תינח קצירה, טחינה והרקדה מאי איכא למימר הא לא קשיא טחינה בריחיא רידא הרקדה עלגבי נפה בית השלחין דשריא קצירה דתנן *קוצרין בית השלחין שבעמקים אבל לא גודשין מאי איכא למימר אלא אמר אביי חדש בדיל מיניה חמץ לא בדיל מיניה אמר רבא הך דר' יהודה אדר' יהודה קשיא הך דרבנן אדרבנן לא קשיא אלא אמר רבא הך דר' יהודה אדר' יהודה לא קשיא כדשנינן הך דרבנן אדרבנן לא קשיא הוא עצמו מחזר עליו לשורפו מיכל אכיל מיניה רב אשי אמר הך דרבי יהודה אדרבי יהודה לא קשיא קמח קלי תנן והא דרב אשי *ברותא היא תינח מקלי ואילך, עד קלי מאי איכא למימר *וכי תימא הכא נמי ע"י קמוץ *וכדרבה, בית השלחין דשריא קצירה מאי איכא למימר, אלא הא דרב אשי *ברותא היא: **מתני'** *משקרב העומר הותר א) חדש מיד, *והרחוקים מותרין מחצות היום ולהלן; *משחרב בהמ"ק התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור אמר ר' יהודה והלא מן התורה הוא אסור שנאמר (ויקרא כג) °עד עצם היום הזה, מפני מה הרחוקים מותרין מחצות היום ולהלן מפני שהן יודעין שאין ב"ד מתעצלין בו: **גמ'** רב ושמואל דאמרי תרוייהו בזמן שבית המקדש קיים עומר מתיר בזמן שאין בית המקדש קיים האיר מזרח מתיר, מאי טעמא תרי קראי כתיבי כתיב °עד (יום) הביאכם וכתיב עד עצם היום הזה הא כיצד כאן בזמן שבית המקדש קיים כאן בזמן שאין בית המקדש קיים ר' יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו *אפילו בזמן שבית המקדש קיים ב) האיר מזרח מתיר, והכתיב עד הביאכם למצוה משקרב העומר הותר חדש מיד למצוה העומר היה מתיר במדינה ושתי הלחם במקדש ג) למצוה

משחרב

מתוך שלא הותרתה לו · לקצור במגל אלא ע"י קטוף ביד ולא במגל כמו (דברים כג) וקטפת מלילות. כיון דקצירה קודם העומר אסורה כדקתני במתני' ואסור לקצור לפני העומר : [א] זכור הוא · דחדש הוא ולא אכיל : טחינה והרקדה · מאי שינויא איכא דליזהר וזכור ולא יאכל : בריחיא רידא · ז) דריחים מתגלגלת ביד ולא בגל מים : קוצרין בית השלחים שבעמקים · דכיון דשדה יבישה היא אי משהה לה לאחר בשולה אזלה לאיבוד · ולא רשות הן ואין עומר בא מהן ואמרינן בהאי פירקין (דף סט.) ממקום שאתה מביא אי אתה קוצר וממקום שאי אתה מביא אתה קוצר ולשון זה עיקר וכן מפורש לקמן : אבל לא גודשין · לא יעשו גדיש עד לאחר העומר : חדש בדיל מיניה · שהרי לא אכל חדש כל השנה : חמץ לא בדיל מיניה · כל השנה שהרי אכלו עד הנה הלכך אתי למיכליה : דרבנן אדרבנן לא קשיא · בתמיה דהכא אמרי רבנן שלא כרצון חכמים שהן תוריק שמא יאכל והתם אמרי יבדק לאחר המועד דהיינו בתוך הפסח : קמח קלי תנן · דאין ראוין לאכילה (קמח) [ג]כגון קמח שלנו (א) ס) *קמח הכא מתבואה שנתייבשה בתנור: עד קלי מאי איכא למימר · כגון בשעת קצירה דראוי לאוכלו : **מתני'** הרחוקים · שאין יודעים אם עדיין קרב ו) מותרין מחצות היום ולהלן כדמפרש טעמא לקמן : שיהא יום הנף · יום ט"ז שבו מניפין את העומר כולו אסור לאכול חדש : א"ר יהודה · לתנא דמתני' וכי רבן יוחנן התקין : והלא מן התורה אסור · ז) שנאמר עד עצם ובזמן שאין בית המקדש קיים משתעי קרא כדמוקי בגמ' : מפני מה מפרש · בין לר' מאיר ובין לר' יהודה דלתני' ר' יהודה מודה דבזמן שיש עומר עומר מתיר דכתיב (ויקרא כג) עד (יום) הביאכם : **גמ'** האיר מזרח · כל היום של ט"ז אבל ליתו אסור : עד עצם היום · עד מראה היום וקסבר עד ולא עד בכלל : משקרב העומר · כל הכך משום פירכא קמייתא ח) ה"ק לר' יוחנן ור"ל לקיש : עומר מתיר · אלמא בעומר תליא מילתא : ומפני שפטם · מצוה להמתין עד שיקרב העומר אבל בלאו לא עבר : והתנן במפני' שהעומר מתיר חדש במדינה · לאוכלו ושתי הלחם שבעצרת מתירין חדש במקדש להביא מנחות ט) מן החדש אלמא בעומר תליא מילתא :

והתנן

בקונטרס וקשה לאמר שני בלישנא דרבי יהודה קרי ליה שפת הביצור לשפה שניה ורבנן קרו ליה מועד לכך נראה דמועד ממש קאמר תוך ימי הפסח : **קצרים** בית השלחים ושל בית העמקים · פירש בקונטרס רשות הן ואין עומר בא מהן ואמרינן בהאי פירקא ממקום שאתה מביא אי אתה קוצר וממקום שאי אתה מביא אתה קוצר ול"ל דכיון דלכתחילה לא יביא אף על גב דאם הביא כשר ממקום שאי אתה מביא קרינא ביה דהא בית השלחים אם הביא כשר כדתנן בפרק כל הקרבנות (לקמן דף פה.) אין מביאין לא מבית הזבלים ולא מבית השלחים ולא מבית האילן ואם הביא כשר ותימה דהכא לא תשיב בית הזבלים ובית האילן וכזה יש לתרץ דהני פסידי אי לא קצרי להו ושרו רבנן אבל הנהו לא פסידי אי משהו להו עד לאחר העומר ולאסור בהו רבנן כי היכי דלאסור הכא בגדישה אבל אכתי קשה אמאי לא תשיב [התם] בית העמקים ולית דגרסי הכא בית השלחים שבעמקים י) דהואיל אם הביא פסול דליכא תרתי ולא קרינא ביה ממקום שאתה מביא אבל היכא דאם הביא כשר אף על גב דלכתחילה לא יביא ממקום שאתה מביא הוא ואסור לקצור וכן מוכח בתוספתא (פ"י) דקתני אע"פ שאמרו אין קוצרין מבית השלחין שבהרים ומבית הבעל שבעמקים אבל קוצרים מפני הגמישות שבו [ג]והא דלא תני בית העמקים בפרק כל הקרבנות (ג"ז שם) דבית העמקים דלאו בית השלחין פירות טובים הן ולכתחילה יביא וקצת תימה לפירוש זה דלא מיתתמיש תנא בשום מקום וליתני בית השלחין שבעמקים לא יביא ואם הביא פסול ועוד תימה דבת"כ דרשינן וקצרתם את קצירה שתהא תחילה לכל הקציר יכול אף של בית השלחים ושל בית העמקים ת"ל קצירכם של סלכם אמרתי ולא של בית השלחים ושל בית העמקים והשתא למה לן ססיא דרשא הוה ליה למימר מטעמא [ד]דממקום שאי אתה מביא אתה קוצר ונראה לפרש דהכי גרסינן בת"כ בית השלחים שבעמקים כאן ובת"כ ובית השלחים ובית הזבלים ובית האילן מדאורייתא שרו דכיון דלכתחילה לא יביא נפקא ממקום שאתה מביא הוא אלא מדרבנן אסורי ואסמכוה אקרא דכתיב בת"כ אבל בית השלחים שבעמקים דאיכא הפסד גדול יותר מהאי לא העמידו חכמים דבריהם לפי שממהרים ביותר להתבשל לפני האחרים והפסד מרובה תפסו והיינו דקאמר בת"כ קצירכם של סלכם אמרתי כלומר אותו שרגיל להיות נקצר בזמן שהכל קוצרין ומיהו עדיין קשה דהכי מלינא למימר דלא תשיב בית העמקים בהדי לא יביאם משום דפירות טובים הם הא תנן בפ"ק דביכורים ומייתי לה במקום שנהגו (פסחים נו.) ולקמן בפ' כל הקרבנות (דף פד:) אין מביאין ביכורים חוץ מז' המינין ולא מהקלים שבהרים ולא מפירות שבעמקים ומדלא חזו לביכורים ל"ש למנחות דלגבוה ושמא שאני ביכורים דכתיב (דברים כו) אשר תביא מארצך דמשמע משבחה של ארץ ישראל והתוספתא אי נמי לא הוה דתוספתא אין לחוש אי גרסי' של בית השלחים ושל בית העמקים וחד טעמא לתרוייהו ומיהו לא יתכן דלא משום משבח קרי ליה שבחה לקמן בפ' כל קרבנות אלא או' המינין קלי ושמונה בהו קרא (דברים ח) ארץ חטה ובתוספתא דריש מדכתיב מבחר נדריכם ולי' שה אמרי' הבית העמקים אם הביא פסול הוה ניחא הא דלא תני לה בהדי הנהו דלא יביא דהתם אם הביא כשר אי נמי אפילו לכתחילה כשר נשתי מנחות נרוקא לעומר הוא דפסול אפי' בדיעבד מדרשא דת"כ דבעי' קצירכם של סלכם פרט לבית השלחים ובית העמקים שממהרים להתבשל אבל קשה דה"ל הוה ליה לאיתויי לקמן אמתניתין דקוצרין בית השלחין ובגמ' אמר עלם מביא ר' בנימין אומר כתוב אחד אומר וקצרתם את קצירה וכתיב ראשית קצירכם הא כיצד ממקום שאתה מביא ס' משמע בהביא ומהתם נפקא לן והא דת"כ אסמכתא : **אבל** לא גודשין · משום דבגדישה ליכא פסידא אי שבקינא עד אחר העומר והא דשרי ר' יהודה קמח וקלי במתני' משום שלי רגלים הסירו ול"ת דבמתני' גזר ר"מ בקמח וקלי דקאמר שלא כרצון חכמים ולקמן גבי אבני ירית (דף עא.) קאמר ר"מ קוצרין ברצון חכמים וי"ל דקצירה שאני משום פסידא כדפרישית ולר"מ א"כ מאי קשיא ליה מקצירה דאמאן לר' יהודה שאני קצירה דליכא פסידא וי"ל דכ"ש דלאן נגזר במקום מצות ביעור : **והא** כתיב עד הביאכם למטה · משמע דליכא עשה דאורייתא אלא דליכא לאו והא דדחיק משום מצוה ליקו וליגזור אע"ג דליכא איסורא דאורייתא אין סברא לגזור ולהחמיר כיון דליכא לאו ותימה מי גרע מבילה דאסריק מהאי טעמא בפ"ק דביצה (דף ה:) דאמר אף מתקנת רבן יוחנן בן זכאי ואילך ביצה אסורה מאי טעמא מהרה יבנה כו' ועוד תימה דהאי איכא איסורא דאורייתא הכי מסקינן בפ"ק (נזיר דף ה:) טעמא דר"ש בן לקיש דאמר מנחת העומר שקמצה שלא נעמה כשרה דהוי מן המותר לישראל משום דקסבר האיר המזרח מתיר מ"מ אסור מדאורייתא :

בביעות

שיטה מקובצת

א) הותרו : ג) הואיר הסורת מתיר והא דתנן אין מביאין מנחות קודם העומר ולא מפני לשתי למצוה דהא תנן ואם הביא פסול (ולאו) [ולא ר"ל] קודם לעומר דקתני' ר"ל בפ"ו או ביד (או) [אבל] בפ"ו שרי : ג) למצוה צ"ל דאפילו עשה ליכא דהא פריך בסמוך משום מצוה ליקום ולגזור והמ"ק [דיו"א] איכא תורין ואפילו גבי איסור דרבנן גבי ביצה: ד) דירא: ריחים המתגלגלת : ס) שלנו' קלי קמח : ו) קרב העומר : ז) אסור בזמן שאין בהמ"ק קיים שנא' עד עצם תוך תוך בכלל משתעי קרא: ח) קמייתא לתרגם) מנחות שבעמקים: י) שבעמקים · אבל עמקים דבעל מותר והיינו כן דתנן בספ' בכורים אין מביאין מרקלים שבהרים ולא מפירות שבעמקים ולא כל עמקים אסורי להביא וא"כ תק"ל אמאי לא קא חשיב נמי עמקים בהרי הרים ראוין מביאין לקמן ור"ל דתנא רשייר והיינו דבת"כ תנא קצרים בית השלחים תמאי טעמא משום דכתיב ראשית קצירכם שיהא פי' שקצרים אותו בב"א יצא בית השלחים שבעמקים שאין קצרים אותו בב"א שאין בישול שוה דפעמים שבעמקים זה מבשיל קודם לזה ולמה לי תאי טעמא תיפוק ליה משום דרשא דתרי קראי דמייתי לקמן וי"ל דדרשא דת"כ אינו אלא אסמכתא לשריותא דשלחים דהואי פרשדריי' ממקום שאי אתה מביא והכי פירוש גמרו רבנן דלאו אתי למיכל מיניה ובשלחים לא גזרו משום פסידא ואסמכוה רבנן אקראי · תר"ח :

רבינו גרשום

לפיכל מינייהו מתוך שלא הותרתה לו לקצור לפני העומר כרחו במגל אלא ע"י קטוף זכור הוא ולא אתי לפיכל: תינח קצירה מינו דאיכא שינוי בקיטוף וזכור הוא אבל גבי טחינה כרחבה כשיעור ; בית השלחין שדה יבשה דשריא קצירה כרחבה לפני העומר כדי שלא תפסיד התבואה מפני שהיא יבישה הרבה ותהיה פסולה; מאי איכא למימר דליכא שינוי ; חדש בדיל מיניה דליהוי עד השתא וזכור הוא אבל חמץ ולא בדיל מיניה עד השתא גזר ; דר' יהודה אדר' יהודה לא קשיא הכא בהדיא אמאי לא גזר דלאו אתי למיכל מיניה דמרתיחין שוקי ירושלים מלוה קמח וקלי תנן דקמח לאו בר אכילה הוא וקלי כיון שמתבשל הוא בוש נתקשות ואינו ראוי לאכילה הכי · ואית ספרים דכתיב בהו קמח קלי קמח העשוי מן קליות ולא בעי למימר וקלי דהכי דקלי ראוי לאכילה מעיקרא ; עד קלי מאי איכא למימר כלומר קודם שיבא לידי קלי וקמח איכא למיחש דלמא אתי למיכל בשעת [illegible] והיינו יום שמניפין בו העומר יום ט"ז עד עצם עד חצות בבלשון ב"ד של כהנים שמתעצלין שלא יקריבוהו קודם חצות

[וע"ע תוס' פסחים ו: ד"ה ואם]

לה א ב (מיי' פ"ו מהל' תמידין ומוספין הל' י) ועיין תוס' מנחות [illegible]

ר"ל ברותא

[ת"ע דהוי]

[ועיין תוס' לעיל ה: ד"ה כאיר דלי' נפיק מרבים דלים אלא משום מצן כמובטר בשלמא וכו']

לקמן סט.

[פסחים ע"ב קדושין מ. פירוש ספחין]

ר"ל קלי

פירושין נב.

פירושין מא. סוכה מא. ר"ה ל.

ר"ה ל: סוכה מא

[ועי' לעיל ה: שכהם דאפילו כהם ליכא אלא משום מעלה רש"י]

נושא
מתי הותר
חדש

נושא/מקבה
ב' דעות
מה התיר חדש
בזמן
המקדש
1- הקרבת העומר
2- האיר מזרח

קושיות
[illegible]

הגהות צ"ק [illegible]

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה קמח וכו' [illegible]